

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málshæiti og nr.	Mál á 155. þingi. Breyting á ýmsum lögum vegna einföldunar leyfisferla, samræming málsmeðferðar o.fl. í umhverfis- og orkumálum URN24060042
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	4.7.24

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni.

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra hefur sett af stað verkefni sem miðar að skilvirkari leyfisveitingaferlum á sviði umhverfis- og orkumála. Verkefnið snýst um skilvirkari leyfisveitingar á sviði umhverfis- og orkumála á Íslandi með endurhönnun ferla, endurskoðun regluverks, stafrænum lausnum og breyttu verklagi.

Verkefnið greinist í þrjá meginverkpætti:

- Kortlagning og endurhönnun á ferlum og verklagi.
- Endurskoðun regluverks.
- Stafræn þróun og innleiðing nýrra ferla.

Hafa ber í huga að verkefnið tengist náði áformum um sameiningu stofnana á sviði umhverfis- og orkumála.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Að vinna frumvarp til þeirra lagabreytinga sem teljast nauðsynlegar svo að úrbætur á leyfisveitingaferlum raungerist.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Umfang nauðsynlegra lagabreytinga hefur ekki verið metið á þessu stigi en um leyfisveitingarnar sem verkefnið tekur til er fjallað um í a.m.k. 13 lögum.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki.

Stefna hins opinbera er einföldun á stofnanakerfinu, sbr. vinna starfshóps fjármála- og efnahagsráðherra, sem skipaður var 2022, um einföldun á stofnanakerfinu til að m.a. bæta áfram þjónustu, auka skilvirkni og auðvelda stafræna þróun ríkisins.

Í orkustefnu segir: *Nauðsynlegt er að hafa öfluga stjórnarsýslu sem getur uppfyllt sínar skyldur með skilvirkum hætti og styðji þannig við þarfir samfélagsins er varða orkumál. Ferli leyfisveitinga þarf að tryggja að aðilar uppfylli kröfur um leið og það er einfalt og skilvirkt þannig að tímafrestir séu hæfilegir í samanburði við það sem best gerist í þeim löndum sem við miðum okkur gjarnan við.*

Í stjórnarsáttmála segir: Regluverk verður endurskoðað ásamt því útbúa einfalda og skýra ferla með hliðsjón af markmiðum stjórnvalda til að gera öllum atvinnugreinum kleift að taka þátt í nauðsynlegum loftslagsverkefnum.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda.

Markmið lagasetningarinnar um skilvirkari og einfaldari leyfisveitingaferla í umhverfis- og orkumálum samræmist framangreind markmið orkustefnu og stjórnarsáttmála. Samræming málsmeðferðar og möguleg einföldun stjórnáráðgjafarinnar, sem er til þess fallið að auka skilvirkni og bæta þjónustu ríkisins.

C. Leiðir

1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það?

Verkefnið sem greint er frá í A- lið mundi ekki að fullu raungerast.

2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið.

Verið er að meta umfang nauðsynlegra lagabreytinga en ljóst er að hægt er að ná talsverðum árangri með endurhönnun ferla og verklagi ásamt rafrænum eða stafrænum lausnum.

3. Mögulegar leiðir við lagasetningu.

Ekki hefur verið lagt mat á mögulegar leiðir við lagasetningu á þessu stigi en allar líkur eru á því að um verði að ræða bandorm, þ.e. breytingar á ýmsum lögum.

D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?

1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni.

Sjá C. Ekki ljóst á þessu stigi.

2. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott.

Yfirfara þarf þau lög sem taka til leyfisveitinga í umhverfis- og orkumálum og leggja til viðeigandi breytingar.

Þau helstu sem koma til greina eru þessi:

Lög um hollustuhætti og mengunarvarnir, 7/1998,

Lög um varnir gegn mengun hafs og stranda nr. 33/2004, efnalög, nr. 61/2013,

lög um erfðabreyttar lífverur, nr. 18/1996,

lög um stjórn vatnamála, nr. 36/2011,

Raforkulög, nr. 65/2003,

lög um leit, rannsóknir og vinnslu kolvetnis, nr. 13/2001,

lög um rannsóknir og nýtingu á auðlindum í jörðu, nr. 57/1998,

lög um eignarrétt íslenska ríkisins að auðlindum hafsbotnsins, nr. 73/1990, vatnalög, nr. 15/1923,

lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar

1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga?

Ísland hefur fullgilt Árósasamning um aðgang að upplýsingum, þátttöku almennings í ákvarðanatöku og aðgang að réttlátri málsmeðferð í umhverfismálum. Þjóðréttarsamningurinn veitir almenningi rétt á að eiga aðkomu að ákvarðanatöku sem hefur áhrif á umhverfið.

Þá þarf að taka mið af tilskipun 2011/92/ESB sbr. tilskipun 2014/52/ESB um umhverfismat framkvæmda sem hafa áhrif á umhverfið.

2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu?

Nei.

3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til?

Nei.

F. Samráð

1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar?

Umsækjendur leyfa, þ.e. framkvæmdaraðilar (Samtök atvinnulífsins, Samtök iðnaðarins, Samorka o.fl.)

Umhverfisverndarsamtök (Landvernd, Ungir umhverfissinnar o.fl.)

Umhverfisstofnun, Orkustofnun og aðrar stofnanir ríkisins á sviði umhverfis- og orkumála.

2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta?

Skörun við stjórnarmálefni innviðaráðuneytisins sem fer með skipulagsmál. Einnig skörun við önnur leyfisveitingaverkefni hjá öðrum ráðuneytum, svo sem Matvælastofnun; Fiskistofu

3. Samráð sem þegar hefur farið fram.

Óskað var eftir tillögum í tengslum við verkefnið á samráðsgátt stjórnvalda, mál nr. S-94/2024. 13 umsagnir bárust.

4. Fyrirhugað samráð.

Birting þessara áforma í samráðsgátt stjórnvalda.

Birting frumvarpsdraga í samráðsgátt stjórnvalda.

Hugað verður að frekari kynningu og samráði.

G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er

1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal.

H. Næstu skref, innleiðing

1. Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmiðina?

Verkefnisáætlun liggur fyrir um verkefni skilvirkari leyfisveitingaferla á sviði umhverfis- og orkumála. Ekki hefur verið gerð sérstök verkefnisáætlun um frumvarpssmiðina.

2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar?

Eins og fram er komið er áformuð lagasetning liður í verkefni sem umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra hefur sett af stað og miðar að skilvirkari leyfisveitingaferlum á sviði umhverfis- og orkumála. Verkefnið er unnið með ytri ráðgjöfum og í samvinnu við Orkustofnun og Umhverfisstofnun. Ekki liggur fyrir hvort þörf verður á sérstakri aðlögun.

3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur?

Forsendur árangurs af lagasetningunni eru m.a. að innleiðing annarra þátta verkefnisins um skilvirkari leyfisveitingar á sviði umhverfis- og orkumála gangi eftir.

4. Mælikvarðar á árangur og útkomu.

Helsti mælikvarðinn er afgreiðsluhraði umsókna.

5. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur?

Gert er ráð fyrir upplýsingaöflun hjá stofnunum um málsmeðferð.

I. Annað

J. Fylgiskjöl

1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað.

2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum.